

De relatie tussen motivatie en leermethoden binnen doelspelen

Een docent wil graag dat de leerlingen gemotiveerd zijn en blijven in de lessen Lichamelijke Opvoeding. Onderzoek toont aan dat als de lesstof verder van het daadwerkelijke spel af ligt de motivatie bij leerlingen zakt. Dit bachelor afstudeeronderzoek richt zich op de motivatie van leerlingen bij de speelleermethode en bij de oefenleermethode

Door: Norbert Koelewijn

Motivatie kan verdwijnen als men verveeld raakt. Dit kan gebeuren doordat bijvoorbeeld de oefenstof betekenisloos is. Plezier hebben in de lessen LO is iets dat niet iedere leerling heeft. Toch willen de docenten LO het plezier overbrengen op de leerlingen. Het is een feit dat plezier een positieve invloed heeft op de intrinsieke motivatie (Bakker, 2012). Intrinsieke motivatie is motivatie die van binnenuit komt, bijvoorbeeld voetballen omdat je voetbal echt leuk vindt. Het is belangrijk om de intrinsieke motivatie om te bewegen bij de leerlingen te bevorderen en te stimuleren, omdat het samenhangt met het ontwikkelen van een actieve leefstijl. Wat ook uit onderzoek is gebleken is het feit dat intrinsieke motivatie uit leerlingen zelf komt en dat competentie, competitie, autonomie en afwisseling de grootste componenten zijn die een rol spelen bij intrinsieke motivatie (Maas, 2012). Spel kan, als onderdeel van de LO, een stimulerende werking hebben op de intrinsieke motivatie van de leerling (Maas, 2012). Bakker & Oudejans (2012) stellen dat, hoe verder de leerstof van het werkelijke spel afligt, hoe lager de motivatie wordt. Dit wil dus zeggen dat hoe meer de oefenvorm afwijkt van het daadwerkelijke spel, hoe minder motivatie het bij de leerlingen opwekt. Dit in tegenstelling tot de leerlingen die wel speelvormen aangereikt krijgen die een direct verband houden met het daadwerkelijke spel. Binnen dit onderzoek is dan ook met name gekeken naar de verschillende leermethoden binnen de lessen doelspelen. Gebruikte leermethoden zijn

de speelleermethode, dat wil zeggen dat de lesstof spelenderwijs wordt aangeboden en de oefenleermethode, dat wil zeggen dat de lesstof veelal in afgebakende oefenvormen wordt aangeboden waarbij aan het eind van de les gespeeld gaat worden. De keuze voor doelspelen is gebaseerd op de ervaring dat doelspelen op het Voortgezet Onderwijs zeer uitdagend kunnen zijn. Tevens is het een geschikte activiteit voor meerdere verschillende lessen (verschillende doelspelen). De volgende onderzoeksvraag is geformuleerd: *Hebben leerlingen uit klas 3 en 4 van het voortgezet onderwijs (vmbo) die volgens de speelleermethode les krijgen meer intrinsieke motivatie aan doelspelen dan leerlingen die les krijgen volgens de oefenleermethode?*

Methoden

De totale duur van het onderzoek was vier weken. Om de intrinsieke motivatie in dit onderzoek te meten is gebruik gemaakt van de vragenlijst van Gratton & Jones (2004). De vragenlijst bestond uit achttien items. De leerlingen hebben tweemaal dezelfde vragenlijst ingevuld (voor en na de lessenserie van vier weken).

Aan het onderzoek hebben twee klassen van een school te Bunschoten-Spakenburg en twee klassen van een school in Amsterdam meegedaan. Aan het onderzoek hebben op beide scholen een derde- en een vierdejaars klas deelgenomen. Er zijn aan de twee klassen in Bunschoten-Spakenburg volgens de methode oefenend leren spelen (oefenleermethode) spellen aangeboden en op de school in Amsterdam zijn aan de twee klassen de lessen volgens de methode spelend leren spelen (speelleermethode) aangeboden. De keuze om de oefenspeelleermethode toe te passen in Bunschoten-Spakenburg is dat hier voornamelijk volgens de speelleermethode wordt lesgegeven. In Amsterdam is dit het omgekeerde. Hier wordt voornamelijk volgens de oefenleermethode les gegeven. De volgende doelspelen zijn tijdens het onderzoek aan bod gekomen: basketbal, handbal, hockey en voetbal.

Resultaten/Discussie

De resultaten en dan met name de verschillen tussen de nulmeting en de nameting zijn verdeeld. Bij de twee klassen die volgens de oefenleermethode les hebben gekregen, is de intrinsieke motivatie van de leerlingen meer toegenomen dan bij de twee klassen die les hebben gehad volgens de speelleermethode. Een mogelijke verklaring voor de gevonden verschillen in vergelijking met de oefenleermethode kan zijn, dat de leerlingen het juist enorm interessant en leerzaam vonden



Basketbal het ultieme doelspel

dat er nu meer aandacht aan de techniek in gesloten situaties werd gegeven. Een mogelijke verklaring waarom er geen verschil is gevonden bij leerlingen die les kregen volgens de speelleermethode is dat het niet motiverend is voor de leerlingen die motorisch wat minder getalenteerd zijn. Zij hebben nu namelijk niet de tijd om de juiste techniek aan te leren en/of te verbeteren en moeten dit al in een vroeg stadium binnen een spel toepassen. Nog een mogelijke verklaring kan zijn dat de leerlingen al dusdanig veel ervaring hebben opgedaan in de jaren daarvoor, dat de verwachting dat er een verschil in intrinsieke motivatie zou gaan optreden niet gerechtvaardigd was.

Conclusie

Het doel van dit onderzoek was om te kijken of leerlingen in de 3e en 4e klas van het vmbo, intrinsiek meer gemotiveerd zouden worden door les te krijgen volgens de speelleermethode dan door de oefenleermethode. In dit onderzoek is gebleken dat juist bij leerlingen met de oefenleermethode de intrinsieke motivatie steeg.

In mogelijke vervolgonderzoeken zou de interventie langer moeten duren dan vier weken om zodoende een uitgebreider beeld te krijgen en de leerlingen het verschil tussen de twee leermethodes duidelijk te maken. Ook is het aan te bevelen om in een vervolgonderzoek goed te kijken naar het type school en het type docent die voor de klas staat. Dit zijn belangrijke variabelen die tijdens het onderzoek een rol kunnen spelen. ◀

Literatuurlijst

- Bakker, F. & Oudejans, R. (2012). Motivatie en sport. In *Sportpsychologie* (pp. 31 - 87). Arco Sports Media BV.
- Maas, H. (2012). Intrinsieke motivatie van kinderen in sport en spelsituaties. Tilburg: Universiteit van Tilburg.
- Gratton, C. & Jones, I. (2004). *Onderzoeksmethoden voor sportstudies*. Groningen: Routledge.

Contact:

norbertkoelewijn@hotmail.com